

נועם שיח

מאת אב"ד סאנטוב שליט"א

פה סח

מצורע-פסח תשפ"ד

מכון אפריון לשלמה

לייקווד תשפ"ד

כל הזכויות שמורות

למכון אפריון לשלמה

להוצאת שיחות הרב שלמה זלמן פרידמן שליט"א

אב"ד סאנטוב - לייקווד

הרב פנחס בידרמן - הרב נתן נטע פרוש

9996551.z@gmail.com

לקבל גליונות, לנדב גליונות, ולהערות

נא לפנות להנ"ל

קונטרס זה נדבת

הנגיד החסיד המפואר

הרה"ח מו"ה יהושע הלוי וויינפעלד הי"ו

גבאי נאמן דקהל "זכרון אלעזר" סאנטוב לייקווד

לרגל שמחת האירוסין של בתו הכלה שתחי'

עב"ג המופלג בתויר"ש

החתן אלעזר בראדט נ"י

בן הרה"ח מו"ה שמעון בראדט הי"ו

מחשובי חסידי ראחמיסטריווקא - לייקווד

בורא עולם בקנין השלם זה הבנין

פה סח

זאת תהיה תורת המצורע (ויקרא י"ד, ב) * מצות תאכל במקום קדוש (ויקרא ו', ט)

מרון הרה"ק בעל "אמרי חיים" מוויזניץ זי"ע היה מפרש מאמר הכתוב (ויקרא ו', ט): מצות תאכל במקום קדוש, שהכוונה – איך יאכל בר ישראל את המצה הקדושה – מיכלי דמהימנותא – ואמר: תאכל "במקום" קדוש, כלומר המקום שמכניסין בה המצה, דהיינו הפה, צריך להיות "קדוש", דהיינו שיקדש את הפה בכל מיני קדושה, ואז יוכל לקיים מצות אכילת מצה כראוי מיט א הייליג מויל.

וכך מפרש הרה"ק מרון בעל "אמרי חיים" זי"ע גם הא דאומרים (הגדה של פסח) "חסל סדור פסח כהלכתו" – ש"סדור" הוא בגימטריא "רע", "חסל סדור" – איך אפשר לסלק את "הרע", אם "פסח" – דהיינו פה סח' הוא – "כהלכתו" – דהיינו אם שומרים ונזהרים על הפה כראוי.

בספר אמרות טהורות למרון הגה"ק מראחמיסטריווקא זי"ע (שיחות יקות ריש פרשת תזריע) כתב: סמיכות פרשיות תזריע-מצורע לפרשת שמיני, הוא עפ"י מאמר הכתוב (משלי כ"א, כ"ג) "שומר פיו ולשונו שומר מצרות נפשו", אשר בפשטות הכוונה על שמירת הדיבור. אמנם בזה"ק (חלק ג', מ"א.) מבואר דהכוונה על שמירת הפה ממאכלים אסורים, שע"י שני אלה שומר האדם את נפשו להשאיר בקדושה, לזאת אחרי שבפרשת שמיני למדנו ענין קדושת הפה בענייני האכילה, להזהר ממאכלות אסורות ושתהיה האכילה בקדושה ובטהרה, קוראין פרשת זו, שעניינה ג"כ קדושת הפה והלשון, היינו קדושת הדיבור, כמו שאמרו חז"ל (מס' ערכין ט"ו): שהנגאים באים על לשון הרע.

בפרשת הקודמת למדים להזהר "וואס גייט אריין אין דיר מויל", ובפרשה זו למדים להזהר "וואס גייט ארויס פון מויל".

*****

בדרשתו לשבת הגדול, פתח רבה של סטריקוב רבי דוב בעריש רוזנברג זצ"ל ודרש: באים אלי אנשים לשאול בעניני הפסח, זה בא בשאלה איך להכשיר חבית של בורשט חמיצה, זה שואל איך להכשיר כפות ומזלגות לפסח וכדומה...

מדוע לא בא איש מאנשי העיר לשאול איך מניחים את הכזית מצה הטהור, בפה שנטמא כל השנה בכל דבר האסור, בשקר, ברכילות, בלשון הרע וכדומה...

רבה של סטריקוב אמר זאת בהתרגשות כה עצומה, עד שגעו כל הקהלת בבניה. (אוצרות חן)

*****

הרה"ק רבי יוחנן מראחמיסטריווקא זי"ע פירש פעם בשעת אמירת ההגדה, "קדש ורחץ" – קדש עצמך ותרחץ עצמך מחלאת העונות, "כרפס" – כרפ"ס נוטריקון כליל ראשון פיה ס'תום, שצריך האדם לסתום פיו מלדבר, "יחץ מגיד" – אפילו מה שצריך להגיד, יגיד החצי... (מובא בספר "ספרן של צדיקים" עמ' ס').

*****

בפרשת מצורע (ויקרא י"ד, ב'-ג') נאמר, שלאחר ששב המצורע בתשובה ונרפא מהצרעת, מתחיל סדר טהרתו, זאת תהיה תורת המצורע, וצוה הכהן ולקח למטהר שתי צפורים חיות טהורות, ופרש"י, פרט לעוף טמא, לפי שהנגעים באין על לשון הרע שהוא מעשה פטופטי דברים, לפיכך הוזקקו לטהרתו צפורים שמפטפטים תמיד בצפצוף גדול עכ"ל.

מובא בשם הגר"א ל שטינמן זצ"ל שאנו לומדים כאן יסוד נפלא בזהירות שמירת הדיבור, דהנה הרמב"ן מבאר, ד"ציפורים" הנזכרים כאן בפרשת מצורע, אלו העופות הקטנים המשכימים בבוקר לצפצף ולשורר, ואנו למדים מזה, שהקב"ה אומר למצורע, תלמד מן הצפור שמפטטת כסדר, אבל פטפוטים העושים נחת רוח, וזה דבר שרואים את גדלות ה' שברא נבראים שכולם מהללים ומשבחים, אף אתה המצורע, תנצל את כח דיבורך לתכלית הטוב שאתה מיועד.

*****

בפסוק נאמר (במדבר י"ט, ט"ו): וכל כלי פתוח אשר אין צמיד פתיל עליו טמא הוא – כתוב בספרים הקדושים, שהפה של האדם דומה לכלי, וזהו הרמז בפסוק, "וכל כלי פתוח" – כאשר הפה של האדם פתוח ואינו שומר על מוצאות פיו – "אשר אין צמיד פתיל עליו" – אין לו שמירה וכיסוי על מה שהוא מוציא מפיו, הוא מדבר ככל העולה על רוחו, אזי "טמא הוא" – אדם כזה הוא טמא ר"ל.

*****

איתא בספרים, שחז"ל תיקנו לומר את נוסח ביעור חמץ בארמית דווקא: כל חמירא דאיכא ברשותי – משום שכל עיקר מחייטו של אדם הוא הלחם, ולכן אין ראוי לזלזל בכבודו, וכדי שלא נעורר קטרוג במעשינו נתקן הנוסח בלשון תרגום, כדי שלא יבינו המזיקים והמקטרגים.

וז"ל של בעל 'סדר היום' (סדר חג הפסח): ומפני זה צריך שיאמר – כל חמירא דאיכא ברשותי דחמיתיה ודלא חמיתיה דביערתיה

ודלא ביערתיה להוי בטיל וחשיב כעפרא דארעא... – והא שאומר אותו בלשון תרגום, אף על פי דאפשר לומר כי הוא תיקון הקדמונים ולשונם היה בלשון תרגום, ותקנו אותו כך כדי שיבינו הנשים והטף מה שהם אומרים, אפילו הכי אפשר לתת טעם לפי הסברה כי בהיות שהלחם הוא חיות האדם במוצא פי ה' וכל השנה אנו צריכין לו ואין ראוי לאדם לזלזל בכבוד הצריך לו ובז לדבר יחבל לו.

וכן אמרו ז"ל (מסכת ברכות דף ס"ב ע"ב) על דוד המלך ע"ה (מלכים א'; א', א') ויכסוהו בבגדים ולא יחס לו, מפני שזלזל בהם וכו', וכן בעניינים אחרים, ואילו היה אומר בלשון הקודש, הוא לשון שהכל מבינים בו מזיקין ומקטרגין ואפשר שיבואו לקטרג על הענין, תקנו אותו בלשון תרגום שאפילו המלאכים אמרו שאינם מבינים בו כל שכן שדים ומזיקין, ובכן לא יהיה להם פתחון פה לקטרג ומהיות טוב אל תיקרי רע, ע"כ.

וכשנתבונן בדבריו הנוראים, נלמד מוסר השכל עמוק ונורא, אם ביחס לדומם כך, כמה קטרוג חלילה עלולה להיות על האדם הפוגע והמזלזל חלילה בחבירו יצירה אנושית – צלם אלקים...

*****

בפסוק נאמר (שמות כ"א, י"ה-י"ט): וכי יריבון אנשים והכה איש את רעהו וגו' ורפא ירפא. ראיתי משמו של הרה"ק הרבי רבי יהונתן אייבשיץ זי"ע שאמר דבר נפלא, וכך אמר:

הנה מאוד לא יפה הדבר שבני ישראל מריבים אחד עם השני, אמנם אם יש איזה מצב מסויים שמוכרחים חלילה לריב אחד עם השני, אזי יהיה זה רק "מכות ופצעים וחבלות" וכדו', שזה אפשר

לרפא – יעבור יום או יומיים ויתרפא המכה, אמנם "מאך נישט אויף דיין מויל – האלט דיין פיסק פארמאכט – פליק אים נישט אריין – שטעך אים נישט – דאס גייט אין די קישקעס אריין!! פארשעם אים נישט – קלאפ אים נישט – מאך נישט פון אים חוזק!!" [אל תפתח פיך לחטיא את בשריך לדבר בגנות חברך לביישו וכדו' – הזהר על מוצא פיך שהפה יהיה סגור ומסוגר], כי על זה אין רפואה...

וזהו מה שנאמר בפסוק: וכי יריבון אנשים – אם אנשים הגיעו לכזה מצב של ריב אחד עם השני, אזי ראה הזהר והשמר שיהיה מצב של "והכה איש את רעהו" – בעסער א פאטש – הכהו במקל, אבל אל תפתח את פיך עליו, כי "ורפא ירפא" – רק מכה כזה אפשר לרפא ולא מה שמוציאים מהפה...

*****

פעם אמר הרה"ק מרן בעל "אמרי חיים" זי"ע דבעת שהי' ילד קטן, שמע איך שאביו הקדוש מרן ה"אהבת ישראל" זי"ע אומר, שחיפש שפה שבה שייך לדבר רק דברים שבקדושה, וב"ה שמצא את "לשון הקודש", ושאל אותו ה"אמרי חיים" בפליאה: וכי בלשון הקודש אי אפשר לדבר לשון הרע, שקר ורכילות?! ענה לו אביו: אם מדברים דברי איסור, זה כבר לא "לשון הקודש"!!...

*****

וראה במאור ושמש (רמזי פסח) שכתב: כשהאדם שומר פיו ולשונו, דהיינו ששומר את עצמו שלא יפגום ברית הלשון במאכלות אסורות, וגם שלא ידבר שקרים ולשון הרע וליצנות ודומיהן – אז פיו ולשונו הם בקדושה, ואינם תחת הסטרא אחרא, שאין אחיזת

החיצונים בחמשה מוצאות פיו, ואז אף אם ידבר בשארי לשונות – דיבוריו הם בכלל לשון הקודש – שעיקר לשון הקודש ביאורו, שלשונו אשר בפיו שקשורים בה הכ"ב אותיות, היא קדושה על ידי ששומרה מכל דברים הפוגמים ברית הלשון.

ובזה מבואר מה שאחז"ל (ויק"ר ל"ב, ה') דנגאלו ממצרים בזכות שלא שינו את לשונם, שעיקר השתנות הלשון הוא מפאת הדיבורים, שאם האדם שומר עצמו מדיבורים אסורים, אז אף אם ידבר בכל הלשונות כולן, עדיין לשונו הוא לשון הקודש, וח"ו כשפוגם פיו בשקרים וליצנות ודומיהן – אף כשמדבר בלשון הקודש אין זה לשון הקודש כנוצר, שאין לשונו קדושה.

*****

והנה במסכת סוכה (דף מ"ב ע"א) איתא: קטן היודע לדבר אביו לומדו תורה וק"ש וכו'. ובמרדכי סוף פרק לולב הגזול (רמז תשס"ג) כתב: בספרי (דברים מ"ו, י"ט) תני, "לדבר במ" (דברים י"א, י"ט) – מכאן אמרו כשהתינוק מתחיל לדבר אביו מדבר עמו בלשון הקודש ומלמדו תורה, ואם אין מדבר עמו בלשון קודש ואינו מלמדו תורה ראוי לו כאילו קוברו, שנאמר "ולמדתם אותם את בניכם לדבר במ", אם למדתם אותם את בניכם – למען ירבו ימיכם וימי בניכם, ואם לאו – למען יקצרו ימיכם, שכך דברי תורה נדרשים מכלל הן לאו ומכלל לאו הן (והובאו הדברים ברש"י שם).

וכן איתא בירושלמי (מס' סוכה פ"ג, הלכה י"ב): יודע לדבר – אביו מלמדו לשון תורה. וכתב בקרבן העדה שם: היינו לשון הקודש. ובירושלמי (מס' שבת פ"א, ה"ג) איתא: המדבר בלשה"ק מובטח לו שהוא בן עזה"ב. ובתוספתא מס' חגיגה (פ"א, ה"ג) איתא:

יודע לדבר – אביו מלמדו שמע ותורה ולשון קודש, ואם לאו ראוי לו שלא בא לעולם. [ונחלקו האחרונים אם הענין של לימוד בלשון הקודש שייך גם בזמננו – עיי' בהגהות חתם סופר (או"ח סי' פ"ה, על מג"א סק"ב), תורה תמימה (דברים י"א, י"ט אות נ"ב), שו"ת מקדשי השם (סי' ע"ו), ספר ויואל משה (מאמר לשה"ק סי' כ"א), שו"ת משנה הלכות (חלק ט' סי' ר"ד) ועוד ואכמ"ל]

ומבואר בספה"ק, דאם מקדש לשונו ומדבר רק דיבורים קדושים, ושומר את התינוק שלא ידבר ניבול פה ח"ו, אז אפילו שמדבר בכל הלשוונות, נקרא "לשון הקודש"...

*****

מיתאמרא בשם הרה"ק רבי שלמק"ה מזוועהיל זי"ע, שנאמר במשנה (מסכת יומא פ"ח, מ"ט): מה מקוה מטהר את הטמאים אף הקב"ה מטהר את ישראל – שכמו במקוה, בעת שנכנסים לתוך המים, אז סוגרים את העינים ואת הפה כדי שלא יכנס שם מים – כך הקב"ה מטהר את ישראל רק באופן כזה – אם שומרים על העינים והפה שיהיו סגורים וחתומים, ולא יראו דברים רעים, ולא ידברו דברים אסורים...

*****

מסופר, דבעת שהרה"ק רבי ישראל מסאדיגורה זי"ע הגיע לעול תורה ומצוות, באו לחצר הקודש בסאדיגורה הרבה אורחים לרגל שמחת הבר מצוה, וכל אחד ואחד הביא מתנה לבחור הבר מצוה. אמר לו אביו הרה"ק רבי אברהם יעקב מסאדיגורה זי"ע: ראה בני! אתה רואה שכל אחד מביא לך מתנה הנקראת "דורון

דרשה" – הרי אתה מקבל את המתנה כי אמרת דרשה נפלאה ויפה, כלומר, אתה מקבל את המתנה על הדיבורים שאמרת, ובכן, ברצוני לומר לך בני, על השתיקה מקבלים הרבה הרבה יותר...

בספר עבודת יששכר (ליקוטים) מובא: כשם שנקרא "זולל וסובא" על ידי שמרבה באכילה, כך נקרא "זולל וסובא" מי שהוא מרבה בדיבורים!...

*****

סיפר לי ידידי ש"ב הנגיד החסיד רבי מרדכי רייזמאן שליט"א ממאנסי, מחשובי תלמידי הגה"ק מסאטמאר זי"ע, שפעם אחת ביקר הגה"צ רבי מיכאל בער ווייסמענדל זצ"ל אצל הגה"ק מסאטמאר זי"ע, ובאמצע נכנס יהודי אחד ושאל בעצת הגה"ק מסאטמאר אודות ניתוח שהיה צריך לעבור, אם לעשות את הניתוח או לא, והשיב לו הרבי שיעשה את הניתוח. כשיצא האיש, שאל רבי מיכאל בער את הרבי, "האם להרבי יש רוח הקודש?" השיב לו הרבי "לא". שאל רבי מיכאל בער "אם אין להרבי רוח הקודש, איך יכול לענות להאיש שהוא יכול לעשות את הניתוח". אמר לו הרבי "יהודי ששומר על כל דיבור שהוא מוציא מפיו, אזי שומר הקב"ה על דיבוריו, שיהיו רק דיבורים אמיתיים ונכונים..."

*****

מהסיפור דלהלן אפשר לראות שצריכים להיזהר מאוד מאוד על הדיבורים היוצאים מהפה ולהתחשב בכבוד הזולת, שכן הגם ש"תלמוד תורה כנגד כולם" (מסכת פאה פ"א מ"א), אעפ"כ אין זה נוגע כשהוא על חשבון צערו של השני.

מספרים שהגה"ק גאב"ד טשעבין זצ"ל היה מוסר בכל יום שיעור ברבים לפני חברים מקשיבים. יום אחד החל להופיע ולהשתתף בשיעור אדם אחד שעבד לפרנסתו במקום מסוים, ומכורח עיסוקו היו בגדיו מריחים בריח מאוד לא נעים בלשון המעטה, ולהגאון מטשעבין בהיותו איסטניס הפריע לו הדבר מאוד.

באחד הימים דיבר הרב באופן כללי, שצריכים להיזהר בכבוד השני, ובכלל זה לדאוג שלא ייגרם אי נעימות בגללו להשני, ודיבר סחור סחור שיזהרו איך לובשים את הבגדים וכדומה, אך הלה לא השית לבו לדברי הרב, וכלל לא הבין שהדברים מכוונים אליו.

אחד ממקורבי הרב שידע את כל אשר נעשה, והבין שהרב סובל מאוד מהריח הרע, אמר להרב שצריכים לומר לו בפירוש, שבטרם בואו להשיעור יחליף את בגדיו כי זה מפריע להרב, כי נראה שהלה אינו מבין רמזים רק כשמדברים אליו ב"רחל בתך הקטנה", אך הרב התחלחל ונזדעזע מעצם העלאת הרעיון, ואמר למקורבו בתוקף שחלילה וחס לא יעיז לומר לו כלום, כי אסור לצער יהודי ולהכאיבו.

לבסוף, לא עמד הרב בריח רע זה, ומאידך גם לא רצה לצער ולפגוע בהיהודי, ולכן החליט הרב וביטל את השיעור לגמרי! כדי שלא ייגרם פגיעה בכבודו של השני...

*****

מסופר שפעם שמע הגר"א גניחובסקי זצ"ל שני בחורים מדברים ביניהם ובדברם הם מתחו ביקורת על רב אחד ודיברו עליו שלא בכבוד הראוי לו, ניגש אליהם רבי אברהם ואמר: "האם אתם

רוצים שיצאו לי תולעים מהאוזניים?" (שזהו עונשו של השומע דברי זלזול בחכמים ושותק, כמבואר בב"מ דף פ"ד ע"ב).

*****

מסופר על קבוצת חסידים שנסעו אל רבם הרה"ק מרוזין זי"ע, כשארכה להם הדרך נכנסו לפוש ולסעוד ליבם בקרעטשמע [אכסניה] שעל אם הדרך, כיון שניגשו לאכול, החלו לברר בשבע חקירות ובדיקות על כשרות האוכל, אם הופרשה חלה מהלחם, וכן בדקו את סכין השחיטה וכו'.

מאחורי התנור שבקרעטשמע ישב זקן אחד, והוא פנה אל החסידים ואמר להם: חסידים חסידים! כה הרבה מקפידים אתם ונוזהרים על מה שברצונכם להכניס לפיכם, האם בדומה לכך זהירים אתם גם במה שהנכם מוציאים מפיכם?

כשהגיעו החסידים אל הרה"ק מרוזין, שאל אותם "ההבנתם מה שלימד אתכם אותו זקן?"...

*****

הנה ענין שמירת הדיבור הוא עיקר גדול בעבודת השי"ת וכדכתב רבינו האור החיים הק' (בפ' פנחס): ואמרו לפוה משפחת הפוני, פירוש פוה לשון פה, והוסיף לו אות ו' שהוא עוסק בה יתר על שאר הפיות, ואומרו משפחת הפוני, פירוש שצריך לפנותו ממותרות המרגשות גם מהשחוק ובדברים בטלים, כי הם מונעים קיום התורה באדם. ומצאתי לחסידי ישראל (אלשיך תצה כ"ח, ל"א) שכתבו, כי פה של לומדי תורה דינו ככלי שרת אשר ישרתו במ בקודש, כי אין קדושה כקדושת התורה, ולזה אסור לדבר בו אפילו

דברי חול הגם שאין בהם דברים אסורים. והוא מה שרמזו במאמר "לפוח", שהוא פה העמל בתורה, שבו שוכן חצי שמו יתברך, "משפחת הפוני", פירוש צריך לפנות מפיו כל דבר חוץ מהגות בתורה וכו' עיי"ש.

מיתאמרא משמיי דהרה"ק ה"פני מנחם" מגור זי"ע, דמבאר את דברי הירושלמי (פ"א דשבת ה"ב) שאמר רשב"י דאילו היה עומד על הר סיני בעת מתן תורה היה מבקש מהקב"ה שיברא ב' פיות, אחד לדברי תורה ואחד לדברים בטלים, שוב חזר ואמר שלא היה מבקש כך, כיון שאי אפשר לאדם לשמור על פיו כשיש לו פה אחד, כל שכן שלא היה יכול לשמור עליו כשיהיה לו ב' פיות.

ויש להקשות, מה הוא דחייתו של רשב"י, הרי שפיר יכל לבקש שיבראו ב' פיות כדי שיהיה פה מיוחד לדברי תורה ופה מיוחד לדברים בטלים, שלא יהיה ערבוב ביניהם, וכדברי רבינו האור החיים הק' שאין נאה לדבר דברים בטלים בפה שמדברים בו דברי תורה, ובעת שפה אחד ידבר לא יוכל הפה השני לדבר וכל כיוצא בו, וא"כ היה רק הרווח בלא ההפסד.

ותירץ ה"פני מנחם" זצ"ל באופן נפלא, דכוונת רשב"י היתה, שראוי להפריד ב' הפיות כנ"ל עפ"י דברי האור החיים הק', ועל זה דחה רשב"י דעדיף כמו שהוא כעת, כי הנה כעת כשיש לאדם פה אחד, הרי כשהוא הולך לדבר בפה זה דברים בטלים או רח"ל דברים האסורים, קודם לזה הוא חושב אולי כדאי שלא אדבר, שהרי בפה זה עסקתי בתורה הק' ואיך אטמא פה קדוש זה בדברים אסורים, וא"כ זה שיש פה אחד, אדרבה מהווה מחסום מסוים עבור האדם מלדבר בפה זה דברים רעים, משא"כ אם היה ב' פיות נפרדים א' לדברי תורה וא' לדברים בטלים, לא היה שום מחסום

בפה של הדברים בטלים, והיה מדברים גם הדברים האסורים ביותר, וזה היה כוונת רשב"י בדחייתו ודו"ק ודפח"ח.

*****

מיתאמרא בשם הרה"ק רבי זושא מאניפולי זי"ע על הא דאיתא בחז"ל (מס' אבות) שנים שיושבים ואין ביניהם דברי תורה הרי זה מושב לצים, שנאמר ובמושב לצים לא ישב. ודייק הרה"ק, היכן נרמז בהפסוק שאם אין ביניהם דברי תורה שזה מושב לצים.

ופי' דהענין הוא כך, שאם בני אדם יושבים ועוסקים בתורה, נעשה בהמקום הזה רושם קדושה, ואילו להיפך שאם יושבים בני אדם ועוסקין בדברים האסורים ר"ל, גורמים בזה שישאר במקום ההוא רושם טומאה, ואם אח"כ יושבים שם בני"א לא יוכלו לעסוק בתורה, וזה פי' המשנה, "שנים שיושבים ואין ביניהם דברי תורה", ומתמה המשנה, מהיכן בא להם לידי כך, הלא בני ישראל הם משורש הקדושה והיה להם לדבר בדברי תורה, ומתריץ המשנה, "הרי זה מושב לצים", שבמקום הזה היה מקודם מושב לצים ועושה רושם שלא יוכלו לדבר במקום ההוא דברי תורה, שנאמר ובמושב לצים לא ישב, שמזהיר הכתוב שלא לישב מטעם הנ"ל במושב לצים עכ"ל.

*****

בפסוק נאמר (דברים י"א, כ"ז): את הברכה אשר תשמעו. הנה, כח השמיעה הוא כח גדול עד למאוד, ולפעמים יש אשר אדם לא יכול לעזור להשני, ולכן מיד כשהשני בא אליו לבקש עזרה הוא ממאן לשמוע את שבפיו, ומשתמט ואומר אין בידי לעזור לך, אכן

אין המדה הזו נכונה כלל, שכן בכל עזרה יש ב' חלקים, כח השמיעה ששומעים את השני ונותנים לו מילה טובה ודברי חיזוק, ואח"כ יש עוד חלק של עזר בממון וכדו' חלק ה"למעשה", ולכן הברכה הגדולה היא "אשר תשמעו", שתוכל לשמוע את שבפי השני, ועצם השמיעה בכוחה להוריד חלק גדול מהצער של השני, לשמוע אותו ולתת לו לדבר, ואח"כ אומרים לו מילה טובה ומחזקים אותו.

*****

מסופר על הגאון רבי משה יצחק סג"ל זצ"ל גאב"ד פוניבז', שהשתתף באסיפת בעלי בתים עשירים בעניני הצלה, תוך כדי מהלך האסיפה סערו הרוחות והתחילו הנאספים לריב, כל אחד התגאה ביחוסו וצרח כלפי חברו, מי אני ומי אתה, אני מיוחס וגביר גדול ממך – צעק חברו לעומתו, מי היה אביך סנדלר, ואילו אבי רב נכבד...

ניסה רבי משה יצחק להשתיקם בדברים רכים, אך לשוא דבריו נפלו, כקול קורא במדבר, עמד ונקש בחוזקה בשולחן והכריז שקט, רצוני לומר דבר תורה, מאימת כבוד הרב נפל שקט באולם האסיפה. פתח ואמר:

הסוסים והחמורים באו בטענה לפני הקדוש ברוך הוא, מדוע נגרע מכל הבריות שבראת בעולמך, חיות הטרף אין להן אדון, והמה מהלכים דרור כבני חורין, חיות הבית עם שיש להן אדון, זוכות בלילה להיכנס לרפת ולול חם, וישנים במנוחה, ואילו אנו – החמורים והסוסים, אין לנו לא יום ולא לילה, כשמתחשק לאדון שלנו לנסוע באמצע הלילה, מצליף בנו מכות נמרצות ומעירנו, ואנו חייבים מיד לרוץ, וגרוע מכל הצרות הללו שלא נתת לנו לשון לדבר

לפני האדון, הרבה פעמים סובלים אנו מכאבי גב, ואין בעלינו יודע מזה, והוא מצליף דוקא במקום הכואב...

שמע הקדוש ברוך הוא את טענתם הצודקת, ועשה נסיון אחד, נתן רשות לחמור לדבר – הוא חמורו של בלעם בן בעור, מה יצא מדיבורו, הוא לא דיבר דברים של טעם, לא ביקש מאדונו בלעם להיות זהיר מעתה בעת קשירת הרסן ולחוס על בריאותו ומנוחתו, אלא סיפר על יחוסו "ותאמר האתון אל בלעם הלא אנכי אתונך אשר רכבת עלי מעודך עד היום הזה"... מאז ניטל ממנו הדיבור...

שוטים שכמותכם – סיים רבי משה יצחק – אם כבר ניתנה לכם רשות הדיבור, דברו לענין, אל תשחיתו דבוריכם בסיפורי יחוס והתכבדות בקלון חבריכם...

*****

שח הגה"ח רבי שמעון שפיצר שליט"א: לפני כמה שנים (תשפ"א), כשבוע אחרי חג השבועות יצא לי לבקר בישיבה גדולה של קארלין, שם היו רבים מהתלמידים שבורי יד ורגל (לאחר שקרסו הפארענטשעס בפרוס חג השבועות בחצר החסידות כגבעת זאב והרבה נפצעו רח"ל). והנה ראיתי שם מודעה תלויה על הקיר המזהירה מליתן האחד טפיחה על גב השני לשם אמירת 'צפרא טבא', כי אין לדעת מה מצב גבו של השני, אם אין בו איזה שבר או סדק ר"ל.

פנה אלי אז אחד מצוות הישיבה ואמר לי: התבוננתי וראיתי שלא רק בענין מכת יד כך הוא, אלא גם כשהאחד מדבר עם השני בפיו, עליו להזהר עד מאוד, שהרי אינו יכול לדעת איזה 'עצמות' שבורות אצלו. מי שאין להם שמירה לפיהם, תוך כמה רגעים הם פוגעים בכמה בני אדם, ואינם נחשבים אפילו כאנוסים בדבר, כי

היה להם לחשוב לפני שמדברים – הנה בא אחד ומספר בהתרגשות גדולה על בחור פלוני שמצא את זיווגו, ואינו מתחשב בבחור זה העומד לצדו שהולך ומזדקן וטרם מצא את זיווגו. לו היה עוצר לרגע אחד לפני שמדבר, היה מבין שאין זה הזמן להעלות ענין זה על השולחן... כך מוצא האדם את עצמו פוגע בבני אדם ומעליבם, אך ורק מחוסר מחשבה. וכי אפשר לתבוע מכל אחד שיהיה מומחה בעניני הנפש! אין תובעים זאת מאף אחד, אך תובעים ממך דבר אחד, שתבין שהפה הוא כלי, כי אם היית מבין זאת, היית מכינו מקודם על ידי התבוננות ועל ידי תפילה לסייעתא דשמיא. "הרי אתה בעצמך, כשאתה צריך לבקש הלוואה מפלוני, יודע אתה היטב לחשב מה לומר ומה לא לומר. מוכח מזה שיש לך שכל, אלא שהדיבור שלך אינו שמור. כשהדיבור שמור ומחושב, כל הגישה היא אחרת"... (הבינני)

*****

בספר "דרכי דוד" מובא, שהרה"ק רבי דוד מקשאנוב זי"ע היה אומר בשם רבו הרה"ק רבי אשר מראפשיץ זי"ע, שיום אחד בלא דברים בטלים, חשוב הרבה יותר מתענית.

*****

מרון הגה"ק מראחמיסטריווקא זי"ע אמר פעם בשם הרה"ק רבי פנחס מקאריץ זי"ע: שהעבודה הגדולה והחשובה ביותר בעולם הזה – הוא "מניעת הדיבור"...

שינה בשבת תענוג

האדמו"ר מסקווירא

(גליון בחצר הקודש סקווירא,
פ' ויקהל תשפ"ד)

מיין שווער [הישועות משה
מוויזניץ] ז"ל פלעגט אלעמאל
זאגן, אז 'שינה בשבת תענוג' (ילקוט
הראובני, ואתחנן) איז פאר דעם וואס
האט נישט קיין גרעסערן תענוג פון

דעם, ביי אים איז שינה בשבת תענוג...

פארוואס גייט ראחמיסטריווקא מיט שווארצע זאקן?

הגה"צ אב"ד סאנטוב

(גליון נועם שיח, פ' ויקהל תשפ"ד)

עס האט דערציילט כ"ק אדמו"ר
מראחמיסטריווקא-לעיקוואד
שליט"א: זיין טאטע כ"ק אדמו"ר
מראחמיסטריווקא זי"ע האט זיך געפירט צו גיין אויף די פיס
מיט שטייול סיי שבת און סיי אין דער וואכן, אזוי ווי דער
מנהג פון חותנו הרה"ק מסקווירא זי"ע. אויך נאכדעם וואס ער
איז געקרוינט געווארן בכתר האדמור"ת און זיך באזעצט אין
בארא פארק, האט ער ממשיך געווען צו טראגן שטייול.
אפאר יאר נאכדעם וואס ער איז געקרוינט געווארן בכתר
האדמור"ת, האט דער רבי געהאט פראבלעמען מיט די פיס
ר"ל, און א דאקטער האט אים באפוילן אז פון היינט זאל ער
מער נישט גיין מיט קיין שטייול. דער רבי האט נישט געוואלט
אויסטון א "לבוש", האט ער באשלאסן צו טראגן אנשטאט
דעם שווארצע זאקן סיי אינדערוואכן און סיי שבת.
מ'האט געפרעגט דעם רבי'ן מיט וואונדער, "פארוואס זאל
נישט דער רבי טראגן קיין ווייסע זאגן לפחות שבת קודש?"
האט דער רבי געענטפערט, "ווייסע זאקן גייען די געהויבענע
ירושלמי'ער אידן, דאס האט נישט מיט מיר..."
אבער ראש השנה און יום כיפור איז דער רבי יא געגאנגען
ווייסע זאקן, וויבאלד ס'איז דא אן ענין צו גיין ווייס.

ליקוי החמה מי כעמך ישראל

בשבוע שעעל"ט (פ' שמיני תשפ"ד) שהיתי בשב"ק בקרית טאהש בקנדא, ונשארתי שם ליום ראשון. התעכבתי זמן רב בציון של הרה"ק מטאהש זי"ע, ואח"כ נשאתי דברים בהיכל הישיבה הגדולה דקרית טאהש. ביום שני בבוקר יצאתי לדרכי לחזור לביתי, ועצרתי באמצע הדרך במקום מסויים ששם היו יכולים לראות את נפלאות הבורא - ולחזות בליקוי החמה המלא ששרר באזורים רבים בארה"ב ביום זה.

והנה מלבד הנפלאות הבורא, ראיתי עוד דבר נפלא. ראיתי שזורה אור גדול של "מי כעמך ישראל". במקום בו עמדתי לראות את ליקוי החמה, התאספו שתי קבוצות, בשטח מסויים התגודדו קבוצה של הרבה גויים, ולידם בסמיכות מקום על שטח אחר, עמדו קבוצה של יהודים. הגויים התנהגו בדרך בה הם רגילים ולמודים - שתיים ושיכורים ופרועים, ולהבדיל בין הטמא ובין הטהור, היהודים עמדו בדרך ארץ והתנהגו בעדינות ואצילות ודיברו ביניהם אודות ענין ליקוי החמה מפי ספרים ומפי סופרים.

באותן דקות של הליקוי, כשנעשה לגמרי חושך ושרר עלטה מוחלטת, התחילו הגויים להתפרע ולצעוק ולשרוק בקולי קולות, משא"כ היהודים יכלו לשמוע איך שאחד צועק מתוך התרגשות "היייליגער באשעפער", ומשנהו לעומתו צועק "לעושה נפלאות גדולות לבדו", והשלישי מתרגש וצועק "מלא כל הארץ כבודו".

כשהסתיים הליקוי, והשמש התחילה שוב לזרוח, יצאו היהודים במחול נלהב, ושוורו "אין עוד מלבדו"...

מי כעמך ישראל!!

The Solar Eclipse

Mi K'Amcha Yisrael

Last week (*Parashas Shemini* 5784), I spent Shabbos in Kiryas Tosh in Canada, and I remained for Sunday. I spent a long time at the *tziyun* of the Tosher Rebbe, zy"o, and later delivered a speech at the *yeshivah gedolah* in Kiryas Tosh.

On Monday morning, I set out for home, and stopped on the way at a certain location where it was possible to see Hashem's wonders – the totality of the solar eclipse that was visible in some parts of the United States and Canada on that day.

Aside for the unbelievable wonders of Hashem, I saw something else that was remarkable. I saw the brilliant light of "Mi K'Amcha Yisrael." At the place where I stood to watch the eclipse, two groups had gathered. In one area was a large group of non-Jews, and not far from them, in a different area, stood a group of Yidden. The non-Jews behaved in the way they are used to – they were drunk and rowdy. *L'havdil* between the impure and the pure, the Yidden stood with respect, and acted with refinement and gentility, speaking amongst each other about the subject of a solar eclipse in our sources and *seforim*.

At those moments of totality, when it became completely dark, the non-Jews began to shout wildly, whistle and act crazy. In contrast, in the Jewish group, you could hear one of them cry excitedly "*Heiliger Beshefer*," and another one exclaiming "*I'Oseh nifla'os gedolos Levado*," while the third proclaimed "*Melo kol ha'aretz kevado*."

When the eclipse came to an end, and the sun began to shine once again, the Jewish group joined hands and began to sing and dance to a rousing rendition of "*Ein Od Milvado*..."

Mi K'Amcha Yisrael

הרה"ק רבי ישכר דב מבעלזא זי"ע דרש בפני קהל חסידיו, וסיפר להם את שאירע ברופא שלמד שנים את מקצוע הרפואה, ולאחר שסיים את שנות לימודיו היה צריך לקבל תעודת הסמכה מאת רופא גדול ומפורסם. שאלו הרופא הבוחן...

הגאון רבי שלמה זלמן פרידמן שליט"א אב"ד סאנטוב ליקווד
על האדם להמשיך על עצמו חסדים טובים

מה היא התרופה לאדם שנפצע

שאלו הרופא הבוחן "מה היא התרופה לאדם שנפצע וקולח דמו?", השיב הנבחן "לוקחים תרופה פלונית והיא עוצרת את הדם". שאלו הבוחן "וכשאינן תרופה זו בנמצא מה יש לעשות?", השיב הנבחן "אפשר לקחת תרופה אלמונית והיא תעצור את הדם". שאלו שוב הבוחן "ובאם גם תרופה זו אינה בנמצא?" השיב הנבחן "אזי לוקחים חתיכת בד מבגד ושורפים אותה ומניחים את האפר על הפצע וכך נעצר הדם". שוב שאלו הבוחן "ובאם אין גם חתיכת בד בנמצא מה לעשות?" נשאר הנבחן ללא תשובה ומענה. מיד פסל הרופא את הנבחן ולא נתן לו את התעודה המיוחלת!

הנבחן לא ידע מה לעשות מרוב צער - היתכן שעם כל מה שלמד שנים על גבי שנים והתמחה במקצוע הרפואה, הכל ירד לטמיון בגלל שלא ידע להשיב על מקרה כזה. אכן השיב לו הרופא הבוחן "בשעה שקולח דם, ואין בגד לשרוף בכדי לעצור את הדם, אזי החובה היא עליך לקרוע בד מבגדיך אתה ולחסום את קילוח הדם! - אם אין מצב החולה נוגע ללבך עד כדי שתקרע בד מבגדיך אינך ראי לשמש בתפקיד רופא..."

פי' אָיִן ד' אַלְקִיָּם (יא טז)

ונרש'י: כָּסֵם שְׁאֵנִי קוּזֵם שְׁאֵנִי ד' אֱלוֹקִיָּם, כִּן הִתְקַדְּשָׁה קִדְשׁוֹ עַלְמָם לְמַטֵּה

הנה כשהאדם מודבק בעצמו במידותיו של הקב"ה וגומל חסד עם רעהו, הרי בכח מעשי החסד, הוא ממשיך על עצמו ג"כ חסדים גדולים ומרובים, שכן גדול כח גמילות חסדים להפך מידת דין למידת רחמים, ובספה"ק איתא רמז לזה שאומרים בזמירות שב"ק "מושך חסדך ליודעיך קל קנא וקונם", שעל ידי שהאדם גומל חסד, הוא ממשיך על עצמו חסדים אף במצב של "קל קנא וקונם" הלילה. את המעשה שלפנינו סיפר אחד על הגאון רבי אברהם דוב אויערבאך זצ"ל (אחיו של הגרש"ז זצ"ל), ממנו ניתן ללמוד איך אפשר להוכיח ולהעיר לזולת בצורה מכובדת באופן שישמר כבודו של הזולת, וכך מספר:

בהיותי בחור, ניגשתי להיות חזן, ואחר התפילה כיביתי את הנרות שבעמוד החזן, ברוח פי, ולא ידעתי שבספר חסידים כתוב לא לכבות את הנרות ברוח הפה. לאחר קצת זמן, ניגש אלי רבי אברהם דוב, ושאלני בתמימות כמי ששאל דבר הלכה, האם יודע אני למה בערב שבת כשמטיבין את הנרות ומדליקים אותם, מכבים ברוח הפה, אף שבספר חסידים כתוב לא לכבות ברוח הפה?... אמרתי לו שאינני יודע. ואז השיב לי "כיון שכל הטעם משום סכנה, ובערב שבת שהוא מצוה, הרי שומר מצוה לא ידע דבר רע"... ממשיך היהודי ואומר: מלבד הידע החשוב שקיבלתי, למדתי מזה כיצד ניתן להעיר לאדם בדרך כבוד ובשיא הרגישות, ושאפשר ליידע אדם על הלכה שנתעלמה ממנו, גם בצורה מכובדת ועקיפה, שאבין מעצמי שבים חול לא מכבים כן, ולא מוכרחים לעשות זאת על ידי מחאה ישירה, מתנשאת ופוגעת...

הרה"ק רבי ישכר דב מבעלזא זי"ע דרש בפני קהל חסידיו עד היכן צריכה להיות הדאגה וההתמסרות לזולת, וסיפר להם את שאירע ברופא שלמד שנים את מקצוע הרפואה ועשה חיל בלימודיו, ולאחר שסיים את שנות לימודיו היה צריך לקבל תעודת הסמכה מאת רופא גדול ומפורסם.

שמעתי סיפור נפלא מידידי ש"ב הרה"ח ר' שלום מיכל ארגעל שליט"א, יד ימינו של הרה"ק מטאהש ז"ע, וכך סיפר:

הרה"ק מטאהש ז"ע כיהן כמה שנים כדומ"ץ בעיר נירעדהאז בהונגריה. באותה עיירה, כיהן אדם אחד בתפקיד ה"שמש", שתפקידו היה לנקות ולסדר את הבית המדרש והמקוה. והנה הגיע יום אחד, והחליטו ראשי הקהל ופרנסיה לפטר את השמש מתפקידו - וכך הוה! ביום מן הימים זימנו הללו את השמש, ואמרו לו שבהיות והוא מתרשל במלאכתו - הבית המדרש מלוכלך, המקוה מלוכלכת, אין שום זכר מנקהו, ולא לכך מינו אותו בתפקידו כשמש - על כן מודיעים לו בזה שילך לו לחיים ולשלום...

חבשוהו הלא טובה נפלה על השמש כרעם ביום בהיר, ובצערו כי רב, רץ אל עבר מעונו של הדיין, ה"ה הרה"ק מטאהש ז"ע, ופרץ בבכי מר, וסיפר להרבי שפטריו אותו מתפקידו, ובביתו ילדים רכים, ואין לו פרוטה לפורטה.

הרבי ריחם עליו מאוד, ותיכף ומיד ציוה לקרוא לפניו את ראשי הקהילה

הרבי ריחם עליו מאוד, ותיכף ומיד ציוה לקרוא לפניו את ראשי הקהילה, וכשנכנסו אצלו, שאל אותם מפני מה פיטרו את השמש, וכמוכן שראשי הקהל התחילו לפרט בפני הרב את העוולות של השמש, שהוא מתרשל במלאכתו ולא שייך להמשיך כך, ולכן פיטרו אותו.

כששמע הרבי את דבריהם, ביקש מהם בגודל מידת הרחמנות שבערה בקרבם, שהוא נוטל על עצמו לדבר עם השמש, להסביר לו את גודל האחריות שיש לו, והוא מבקש מהם שיסיכמו לנסות את השמש לעוד שלשים יום, לראות אם יוכל למלא את התפקיד נאמנה. ראשי הקהילה שמעו את דברי הרבי, ומפני כבודו לא יכלו לסרב, והוחלט שאכן הרבי ידבר עם השמש אודות מלאכתו מה בדיוק הוא צריך לעשות, ובאם מעתה ימלא את התפקיד כדבעי, הם מוכנים להשאירו בתפקידו, אבל - אמרו ראשי הקהילה - אם לא יהיה שום התקדמות, הרי הוא מפוטר ללא שום טענות ומענות.

והנה עברו כמה ימים, ולפליאת כל אנשי העיר וראשי הקהילה לא היתה כל גבול - הם ראו בעיניהם, שמאז אותו היום שהרבי אמר שיידבר עם השמש, הוא החל לסדר ולנקות את הבית המדרש והמקוה בצורה נפלאה ביותר, והמה ראו כן תמהו, שאם הוא יכול לנקות כל כך טוב, אז היכן הוא היה עד היום!... והחליטו, שבאם הדבר יתמשך כך, הרי שבשמה רבה הם משאירים את השמש להמשיך בתפקידו.

ביום מן הימים, הוצרך אחד מראשי הקהל לנסוע לשמחה בעיירה מישקאלץ, וכשחזר הראש הקהל, היה זה בשעת לילה מאוחרת מאד, וכשעבר על יד בנין הבית המדרש והמקוה, הופתע לגלות שהאורות בבית המדרש והמקוה דולקות, והדלתות פתוחות, והדבר הרגיו אותו מאוד - איזה הפקירות! - למה השאיר השמש את האורות דולקות?! והלא בלאו הכי הוצבאות גדולות מאוד,

והתחזקה של האור הוא דבר שעולה הון רב - ותיכף ומיד נכנס לבית המדרש,

כשראה שאין שם איש, התחיל להתרגז במאוד מאד

וכשראה שאין שם איש, התחיל להתרגז במאוד מאוד, אך באמצע שמע קולות עולים מהמקוה, והדבר היה לו לפלא, מי הולך למקוה בשעת לילה מאוחרת, והחליט לדרת להמקוה.

כשריד הראש הקהל להמקוה, ראה מחזה נורא הוד, ומרוב פלא עמד על עמדו ולא היה יכול להוציא הגה מפיו - הוא ראה את דומ"ץ העיר - הרה"ק מטאהש - בכבודו ובעצמו, עומד כשרשווליו מורמים על ידיו, והוא אוהז בידו דלי מים, ומנקה את המקוה במרץ ברך...
◆◆◆

כתיב בקרא (בראשית כ"ח, "א): ויגע במקום וילן שם כי בא השמש ויקח מאבני המקום וישם מראשותיו וישכב במקום ההוא, ופירש רש"י (שם), וישם מראשותיו, עשאו כמין מרוב סביב לראשו שהיה ירא מפני חיות רעות, התחילו מריבות זו עם זו זאת אומרת עלי ניח צדיק את ראשו וזאת אומרת עלי ניח, מיד עשאו הקב"ה אבן אחת וזהו שנאמר (שם כ"ח, "ח): ויקח את האבן אשר שם מראשותיו עכ"ל.

וצריך להבין, והלא גם לאחר שעשאו הקב"ה לאבן אחת לא הניח יעקב את ראשו על כל צדדי האבן, ומדוע הפסיקו לריב. אלא מקובל בפי העולם לומר, שלאחר שנגעשו לאבן אחת וכולם היו מאוחדים, כבר אין סיבה למחלוקת, וכל יצירת המחלוקת נובעת רק מתי שיש פירוד.

הנה אמרו חז"ל (מס' סנהדרין דף כ' ע"א): יראת ה' היא התהלך, זה דורו של רבי יהודה ברבי אילעאי, אמרו עליו על רבי יהודה ברבי אילעאי שהיו ששה תלמידים מתכסין בטלית אחת ועוסקין בתורה. והנה הגאון רבי חיים שמואלביץ זצ"ל התקשה בדברי הגמרא האלו, שלכאורה יש לתמוה בזה, היתכן כדבר הזה שטלית אחת תספיק באמת לששה תלמידים? וכן יש לתמוה מה ענין מיוחד יש בדבר זה על דורו של רבי יהודה ברבי עילאי, וכי עניות מעלה היא?

ברם - מבאר רבי חיים - ביאור דברי הגמרא הוא כך, שחז"ל באו לומר לנו באיזו דרגה עצומה של מדות טובות והנהגה של ותורות נפלאה היו תלמידיו של רבי יהודה, שמפאת עניותם לא היתה טלית לכולם, ובשעה שהיו מתכסים בטלית כל אחד היה נוהג לחברו להתכסות, כי כל אחד חשב רק מהשיג ולא מעצמו, הוא רצה שלשני יהיה, וכשיש ויתור כזה אזי טלית אחת יכולה לספק אפילו לששה תלמידים, אבל אילו לא היו וותרנים, וכל אחד היה מושך לעצמו, אזי באמת לא היתה טלית זו מספקת אפילו לשנים...
◆◆◆

(מתוך 'נעם שיח' - וראו תש"פ - מכון אפרין לשלמה)

שלוש סעודות או חמש סעודות??

מוצש"ק שמיני תשפ"ד - בהיכל ביהמ"ד הגדול דקרית טאהש

ברשות כ"ק מרן הרבי שליט"א

ברצוני לספר סיפור נפלא: לפני הרבה שנים הגעתי לכאן לשהות במחיצת קדשו של מרן הרה"ק זי"ע. כשנכנסתי בקודש פנימה אצל הרבי, אמרתי להרבי שאני רוצה לקבל קאפל [כיפה] מאת הרבי. הרבי ייקש מאחד הגבאים שיכנס לחדר השני להביא משם כיפה לבנה. בעת שהגבאי היה בחוץ, אמרתי להרבי "רבי! הרי אני רוצה כיפה שאני יודע באמת שהרבי הלך עם זה, וואס ווייס איך וואס ער גייט מיך ברענגען [מה אני יודע מה הגבאי יביא לי]... וחיך הרבי זי"ע.

הגבאי חזר ונכנס לחדר עם הכיפה בידו, ואז לתדהמתי, הרבי מוריד מהראש את הכובע, ומוריד את הכיפה מאת ראשו הקדוש, ומיד לובש את הכיפה שהגבאי הביא, ונותן לי את הכיפה שלבש על ראשו הקדוש לפני רגעים אחדים, והרבי מחיך בהנאה ואומר לי "נו, יעצט איז גוט?" [עכשיו טוב?]

כשיצאתי מחדר הרבי, לבשתי על ראשי את הכיפה שנתן לי הרבי, אך מיד הייתי צריך להורידה מעל ראשי, ויידל דער קאפל האט געברענט! [הכיפה הייתה רותחת], והרגשתי כאילו יצאה הכיפה מכבשן האש... ב"ה שהנני זוכה ללבוש את הכיפה הזאת בימים הנוראים, ראש השנה יום הקדוש והושענא רבא, ובניי שיחיו הלכו להחופה מלובש עם הכיפה הזאת. היום הכיפה קצת הצטננה...

אני רוצה לספר עוד סיפור נפלא ששמעתי מידידי ש"ב הרה"ח ר' שלום מיכל ארגעל שליט"א, יד מינו של הרה"ק זי"ע, וכך סיפר:

בעת עריכת השולחנות הטהורות של הרבי זי"ע, היה יושב מימין הרבי חתנו הגדול ה"ה כ"ק אדמו"ר מהאדאס שליט"א. פעם הגיע לשבת קודש א שיינער איד - הרה"ק בעל "אמרי חיים" מוויז'ניץ זי"ע היה אומר, "א שיינער איד איז א מאוס'ער איד"... והלה הגיע לבית המדרש עוד בטרם עריכת השולחן, ומיד ניגש אל ראש השולחן והתיישב במקום המיועד לחתנו של הרבי - בצד ימין של הרבי - בלא שיכבדוהו לשבת שם.

הגבאים נכנסו לבית המדרש, וראו את האיש הזה יושב במקום המיוחד של האדמו"ר מהאדאס, וחשכו עיניהם, ועמדו אובדי עצות מבלי לדעת מה לעשות, שכן מצד אחד לא רצו לבייש את האיש הזה לומר לו שיקום ממקומו ולפנות את המקום לכבוד חתנו של הרבי, ומאיך גיסא אם הם לא יאמרו לו שום דבר, ויניחו לו לשבת שם, מה יעשו כשהאדמו"ר מהאדאס יגיע, האם יאמרו לו אז לקום ממקומו? - זה יכול לבייש אותו מאוד, על כן החליטו לא לעשות כלום ולהמתין עד שהרבי הקדוש יבוא.

הרבי זי"ע נכנס לערוך את השולחן, ועוד בטרם התחיל לומר "שלום עליכם", תפס על אתר מה שקורה כאן, ומיד ציוה לקרוא אליו את הגבאי, והורה לו ללכת מיד לבית חתנו ולומר לו בשמו, שהיות והוא מאוד צרוד בקולו - הייזעריג - ולא יוכל לקרוא למחרת בש"ק בבוקר בתורה כמנהגו מידי שבוע, על כן הוא מבקש ממנו שלא יבוא כעת לעריכת השולחן, רק ישאר בביתו ויכין עצמו היטב עם הקריאה של מחר כדי שיוכל לקרות בתורה במקומו. הגבאי עשה ככל אשר נצטווה מאת הרבי, הוא מסר לחתן הרבי את בקשת הרבי שישאר בביתו. וכך הוה, והכל **על מקומו** בא בשלום, כשאותו שיינער איד נשאר לשבת על המקום שהתיישב שם, ולא הוצרכו להיזו ממקומו. ואכן למחר קרא האדמו"ר מהאדאס בתורה...

הייתי מגיע לכאן לפני שנים לחסות בצילו של מרן הרה"ק זי"ע בשבתות. הייתי מביא אתי גם את ידידי כשהיו קטנים, ואח"כ כשהיו ילדים גדולים, ואח"כ בימי בחרותם. עוד ישנם אנשים שזוכרים את ה"דרי לייקוואדער יונגעלעך" [שלושת הילדים מלייקווד] שהיו עומדים בשורה הראשונה על הארון הקדוש למעלה בעת התפילה. לא היה זה דבר קל בימים ההם לבוא מלייקווד לקרית טאהש. הייתי נוסע ביום חמישי לבארא פארק, ומבארא פארק לקחננו את האוטובוס [באָס] ונסעו כל הלילה, והילדים ישבו

על הבאָס והקיאָו, והגענו לטאהש ביום שישי בבוקר כשהרבי זי"ע אומר תהלים. כך הייתי נוהג לעשות במשך שנים רבות לפחות פעמיים או יותר בכל שנה ושנה.

אנשים שואלים אותי: הבנים שלי גדלו בלייקווד - בימים ההם אָ ליטווישע שטאָט [עיר ליטאית] כפשוטו - האיזור שאני מתגורר שם, אינו חסידישע געגנט [איזור חסידי]. הבחורים שלי למדו בליטווישע ישיבות [ישיבות ליטאיות], והיום הם אברכים חשובים, שטארקע חסידישע יונגעלייט בלעה"ר! ושאלו אותי "מהו סוד הדבר?". הנה ה"סוד" מתחיל בליל שישי על הבאָס כשהם הקיאָו בדרך לטאהש...

כבר הרבה זמן שלא הייתי כאן לשבת. שמעתי ב"ה הרבה גוטע גריסן, וחשבתי כמה פעמים שאני חייב להגיע כאן לחסות בצילו של הרבי שליט"א בשבת, כי אינו דומה שמיעה לראיה, ב"ה שהיתה לי כעת הזדמנות לשבות בצל הקודש בשבת קודש, ואני מוכרח לומר שנשתוממתי! הרבי שליט"א מנהל את העדה הקדושה בכח גדול וביד חזקה! ורואים כחוש ואף מרגישים את זה, ויכולים לממש בידיים, אז דער הייליגער רבי זי"ע איז דא!! [הרה"ק הוא כאן] הרבי זי"ע עומד ליד הרבי שליט"א ומלווהו על כל צעד ושעל! רואים את זה ומרגישים את זה! הכל מתנהל בלי שום שינוי כלל וכלל! הן ברוחניות והן בגשמיות! סיפרתי את זה למישהו היום אחר סעודה שלישית, ושאל אותי הלה, "אבל אולי בכל זאת, אולי יש איזה שינוי?", אמרתי לו "תן לי לחשוב", ואחרי שחשבתי אמרתי לו "אכן יש חילוק אחד, הרבי זי"ע לא כיבד אותי אף פעם לברך על הכוס בשלש סעודות..."

ברם יש לי הערה אחת: למה קורין את זה כאן "שלש סעודות", אתמול בלילה בליל שבת קודש, היה לי כאן שתי סעודות, סעודה אחת אכלתי אצל הבעל אכסניה שלי חדב"נ הרבי שליט"א ה"ה הרה"צ רבי יואל יחיאל שליט"א, בנו של ידיד נפשי כ"ק מרן אדמו"ר מתולדות אהרן שליט"א, שהינן בשבילנו סעודה נפלאה בהרחבה גדולה, ואח"כ כשהגעתי לשולחן הטהור של הרבי שליט"א, נתן לי הרבי שירים מכל המאכלים, ומכל מאכל נתן לי צלחת גדולה נאה ומפוארת מלאה וגדושה במאכלי שבת, ואכלתי שוב סעודה שלימה. היום בשבת בבוקר זכיתי לסעוד אצל הרבי שליט"א, ומלבד מה שנתנו לי מנה לאכול את סעודת שבת, קיבלתי מאת הרבי מכל מאכל צלחת שלימה, בכמות גדולה יותר מהמנה שנתנו לי תחילה - צלחת דגים וצלחת טשולנט, וכך כל המאכלים. אז לפי החשבון כבר אכלתי ארבע סעודות. אז כעת ב"שלש סעודות", זה כבר אצלי הסעודה החמישית, והיו צריכים לקרוא לזה "חמש סעודות"...

אני רוצה לסיים בברכת הדיוט לקדם פני הקודש הרבי שליט"א, שהקב"ה יתן לו את הכוחות להמשיך לנהל את העדה הקדושה בכח גדול וביד חזקה, והרבי זי"ע יעמוד איתן לימינו, ויהיה בעדו ובעדו כולנו ובעד כל כלל ישראל מליץ יושר, וזוכה בקרוב לתחיית המתים ולראות שוב את הצורה הקדושה והמאירה, בביאת משיח צדקנו במהרה בימינו אמן.

